FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT WALTER VAN GERVEN
fremsat den 14. januar 1992 *

Hr. afdelingsformand,
De herrer dommere,

1. Bayerisches Landessozialgericht, Ellevte Afdeling (herefter benævnt »den forelæggende retsinstans«), har forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål vedrørende beregningen af den tillægsydelse (»Unterschiedsbetrag«) til børn, der har mistet en eller begge forældre, som Domstolen har truffet afgørelse om som led i sin praksis vedrørende artikel 78 i forordning (EØF) nr. 1408/71 [1].

I henhold til artikel 78, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 skal ydelser til et barn af en arbejdstager, der er afgået ved døden, og som har været omfattet af lovgivningen i flere medlemsstater, udredes

»efter lovgivningen i den af disse stater, på hvis område barnet er bosat, såfremt der dér er erhvervet ret til i en af de i stk. 1 nævnte ydelser i medfør af denne stats lovgivning...«.

I dommen i Gravina-sagen [2] fortolkede Domstolen denne bestemmelse i lyset af EØF-traktatens artikel 51 og fastslog, at der efter bestemmelsen ikke kunne ske en nedsættelse af ydelserne i henhold til national ret. Domskonklusionen lyder således:

»Artikel 78, stk. 2, nr. i), i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 skal fortolkes således, at retten til ydelser fra den stat, hvor det barn, som har mistet begge forældre eller en af dem, og som har fået tilkendt ydelser, har bopæl, ikke indebærer, at retten til højere ydelser, som tidligere er erhvervet alene i henhold til en anden medlemsstats lovgivning, fortabes. Når det ydelsesbeløb, som faktisk oppebæres i bopælsmedlemsstaten, er lavere end ydelsesbeløbet alene efter den anden medlemsstats lovgivning, har det efterladte barn ret til en supplerende ydelse, som svarer til forskellen mellem de to beløb, og som skal afholdes af den kompetente institution i den sidstnævnte stat.«

I dommene i sagerne D'Amario [3], Ventura [4] og Athanasopoulos [5] har Domstolen gentaget dette princip.

Baggrunden for anmodningen om præjudiciel afgørelse

2. De præjudicielle spørgsmål er blevet rejst under en tvist, som må ses i lyset af den nævnte retspraksis. Sagens parter på er den ene side Mario og Marzio Doriguzzi-Zor-

* Originalsprog: nederlandsk.

1 — Rådets forordning af 14.6.1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som affattet i bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2.6.1983 (EFT L 230, s. 6).

2 — Dom af 9.7.1980 (sag 807/79, Sml. s. 2205).

3 — Dom af 24.11.1983 (sag 320/82, Sml. s. 3811).

4 — Dom af 14.12.1988 (sag 269/87, Sml. s. 6411, præmis 14).

5 — Dom af 11.6.1991 (sag C-251/89, Sml. I, s. 2797, punkt 1 i domskonklusionen).

danin (herefter benævnt »sagsøgerne«) og på den anden side den tyske forsikringsinstitution Landesversicherungsanstalt Schwaben (herefter benævnt »LVA Schwaben«).

Sagsøgerne er de mindreårige børn af Giancarlo Doriguzzi-Zordanin, en arbejdstager, der afgik ved døden den 29. august 1983, og som havde tilbagelagt forsikringsperioder i både Tyskland (78 måneder) og Italien (123 måneder). Sagsøgerne er ikke helt uden forældre, da de stadig har deres mor. De har altid været bosat i Italien.

Fra den 1. september 1983 har den italienske forsikringsinstitution, Istituto Nazionale della Prevedenza Sociale (herefter benævnt »INPS«), udbetalt sagsøgerne ydelser i form af pension til børn, der har mistet en af deres forældre, på grundlag af den forsikringsordning, som deres nu afdøde far var tilknyttet. Det månedlige ydelsesbeløb pr. barn har andraget fra 59 710 LIT (med virkning fra den 1.9.1983) til 73 960 LIT (med virkning fra den 1.11.1985). Herudover har INPS udbetalt et fast månedligt beløb på 19 760 LIT pr. barn i form af »familietillæg«.

Ved afgørelse af 3. september 1985 afslog LVA Schwaben at tilkende sagsøgerne tillægsydelser. LVA Schwaben henviste herved til den ovenfor citerede bestemmelse i artikel 78, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71. Da sagsøgerne var bosat i Italien, og deres ret til ydelser i form af pension til efterladte børn dér udsprang af italiensk lovgivning, måtte INPS være den eneste kompetente institution.

3. Den 16. juli 1986 anlagde sagsøgerne sag ved Sozialgericht Augsburg med påstand om, at LVA Schwaben tilpligtedes at tilkende dem tillægsydelser.

Ved afgørelse af 7. maj 1987 ændrede LVA Schwaben sin tidligere afgørelse. På baggrund af Domstolens domme i Gravina- og D'Amario-sagerne ville sagsøgerne herefter kunne blive tilkendt tillægsydelser (i det følgende ligeledes benævnt »Gravina«-tillæg) for perioden 1. september 1983 — 31. december 1985 — som er den eneste periode, hvorom der er strid.

LVA Schwaben's nye afgørelse bragte dog ikke hovedsagen til afslutning, da sagsøgerne ikke accepterede den metode, der blev lagt til grund ved beregningen af tillægsydelsen. LVA Schwaben gik således ud fra det samlede ydelsesbeløb fra INPS — dvs. både de månedlige ydelser i form af pension til efterladte børn og de månedlige ydelser i form af familietillæg — og sammenholdt dette beløb med de ydelser, som ville være kommet til udbetaling efter tysk lovgivning alene på grundlag af de tyske forsikringsbidrag. Tillægsydelsen androg herefter med virkning fra den 1. september 1983 månedligt 29,30 DM pr. barn, men blev gradvis nedsat i takt med, at de italienske ydelser i form af pension til efterladte børn steg, således at tillægsydelsen den 31. december 1985 kun androg 19,10 DM om måneden pr. barn.

Sagsøgerne er af den opfattelse, at der ved beregningen af tillægsydelserne ikke kan tages hensyn til familietillæggene fra INPS, der andrager 19 760 LIT om måneden pr. barn. Familietillæggene kan ikke anses som en del af efterladtepensionen, men er selv-

stændige ydelser, som må sidestilles med tysk »Kindergeld«, som udbetales for ethvert barn, der forsørges, uanset om barnet har mistet en eller begge forældre.

Sozialgericht Augsburg gav ikke sagsøgerne medhold. Retten lagde LVA Schwaben's opfattelse til grund, hvorefter der ved beregningen af »Gravina«-tillægget skulle tages hensyn til de italienske familietillæg. Sagsøgerne ankede denne dom til Bayerisches Landessozialgericht.

4. Den forelæggende retsinstans er umiddelbart af den opfattelse, at sagsøgerne af følgende to grunde ikke bør gives medhold i ankesagen. Retten mener for det første, at familietillæggene fra INPS må anses som »børnetilskud« (»Familienbeihilfen«, »allocations familiales«), som i henhold til artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 udtrykkeligt er omfattet af reglerne i artikel 78 om ydelser til børn, der har mistet en eller begge forældre. Der bør efter rettens opfattelse ved beregningen af det »Gravina«-tillæg, som den tyske institution skal udbetale, herefter tages hensyn til sådanne familietillæg.

Den forelæggende retsinstans mener for det andet, at børn, der har mistet en eller begge forældre, og som er bosat i Italien, ville blive stillet bedre end tilsvarende børn med bopæl i Tyskland, såfremt der ses bort fra familietillæggene ved beregningen af »Gravina«-tillægget. Sådanne børn, der har bopæl i Tyskland, vil ifølge retten ikke ud over efterladtepension kunne oppebære »Kindergeld« i medfør af § 8, stk. 1, nr. 1, i Bundeskindergeldgesetz (lov om børnetilskud — BKGG).

Den forelæggende retsinstans har dog fundet, at de pågældende fællesskabsretlige bestemmelser (retten sigter her til EØF-traktatens artikel 51 og til artikel 77 og 78 i forordning nr. 1408/71) kan give anledning til fortolkningstvivl, hvorfor retten har ment at burde forelægge Domstolen følgende to præjudicielle spørgsmål:

»1) Hvilke ydelser fra den italienske forsikringsinstitution skal der tages hensyn til ved beregningen af det tillæg til ydelser i form af pension til børn, der har mistet en eller begge forældre, som skal udbetales af den tyske forsikringsinstitution?

2) Navnlig ønskes det oplyst, hvorvidt der skal tages hensyn til de familietillæg på 19 760 LIT om måneden pr. barn, som er blevet udbetalt af den italienske forsikringsinstitution?« [6]

Undersøgelse af de præjudicielle spørgsmål

5. Ved anvendelsen af reglerne i artikel 78 i forordning nr. 1408/71 om den nationale lovgivning, i henhold til hvilken »ydelser til børn, der har mistet

begge forældre eller en af dem«, skal tilkendes, forstås ved »ydelser«, jf. stk. 1,

6 — Bayerisches Landessozialgericht (Fjortende Afdeling) har på ny, jf. sag C-218/91, Gobbis, forelagt Domstolen det spørgsmål, hvorvidt den pågældende tyske forsikringsinstitution ved beregningen af Gravina -tillægget til børn, der har mistet en eller begge forældre, har kunnet tage hensyn til familietillæggene (som denne afdeling omtaler som assegni familiari) efter italiensk lovgivning. I modsætning til Ellevte Afdeling (den forelæggende retsinstans i nærværende sag) er Fjortende Afdeling af den opfattelse, at der ikke skal tages hensyn til disse tillæg, idet der er tale om børnetilskud, som ydes for alle børn og ikke særligt for børn, der har mistet en eller begge forældre.

»børnetilskud og i givet fald supplerende eller særlige tilskud til børn, der har mistet begge forældre eller en af dem, samt pensioner eller renter til sådanne børn, med undtagelse af renter, der ydes de nævnte børn i henhold til forsikringen mod arbejdsulykker og erhvervssygdomme«.

Det fremgår utvetydigt af ordlyden af denne bestemmelse, at ydelser til efterladte børn omfatter såvel »pensioner og renter til sådanne børn« (for nemheds skyld vil jeg i det følgende kun tale om pensioner til efterladte børn) som »børnetilskud« (og i givet fald »supplerende eller særlige tilskud til børn, der har mistet begge forældre eller en af dem«), hvorved der i henhold til artikel 1, litra u), nr. ii), i forordning nr. 1408/71 skal forstås »periodiske kontantydelser, såfremt ydelsen af disse udelukkende afhænger af antallet af familiemedlemmer og eventuelt af disses alder«[7]. Jeg bemærker herved straks, at parterne i hovedsagen, den forelæggende retsinstans og Kommissionen, således som det fremgår af de skriftlige indlæg for Domstolen, alle er enige om, at de »familietillæg«, der udbetales af INPS i henhold til italiensk lovgivning, utvivlsomt må anses som »børnetilskud« (italiensk: »assegni familiari«) i den i artikel 1, litra u), nr. ii), i forordning nr. 1408/71 forudsatte betydning. Som anført af Kommissionen er dette en vigtig omstændighed, idet familietillæggene, såfremt de udelukkende kunne henføres til det vide begreb »familieydelser« i forordningens artikel 1, litra u), nr. i) — men ikke til det snævrere begreb »børnetilskud«[8] — ikke ville være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 78. Når den forelæggende retsinstans finder, at familietillæggene må anses som »børnetilskud«, må dette være sket ud fra den forudsætning, at tillæggene må antages at være »periodiske kontantydelser, [der] udelukkende afhænger af antallet af familiemedlemmer og eventuelt af disses alder«, jf. forordningens artikel 1, litra u), nr. ii). Da dette herefter må lægges til grund, vil jeg ikke i det følgende undersøge spørgsmålet nærmere.

6. Baggrunden for spørgsmålene fra den forelæggende retsinstans er, at der efter henholdsvis italiensk og tysk ret gælder forskellige ordninger for så vidt angår de ydelser i form af ydelser til efterladte børn, som skal sammenholdes med henblik på beregningen af »Gravina«-tillægget.

Som allerede nævnt (under punkt 2) udbetales der af den kompetente institution (INPS) i bopælsmedlemsstaten (Italien) to former for ydelser til sagsøgerne. For det første udbetaler INPS et variabelt beløb i form af efterladtepension, hvortil kommer et fast beløb, der har karakter af børnetilskud efter artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, [sammenholdt med forordningens artikel 1, litra u), nr. ii)]. Efter lovgivningen i den an-

7 — I dommen af 16.3.1978 (sag 115/77, Laumann, Sml. s. 805, præmis 7) udtalte Domstolen i forbindelse med spørgsmålet om den fællesskabsretlige antikumulationsregel i forordningens artikel 79, stk. 3, at børnetilskud har sammenhæng med et faktisk arbejdsforhold, og at de direkte og udelukkende [tilkommer] arbejdstageren selv, hvorimod rente til børn, der har mistet begge forældre eller en af dem, ... direkte og udelukkende [tilkommer] barnet selv, jf. herom nedenfor punkt 10.

8 — I sin dom af 27.9.1988 (sag 313/86, Lenoir, Sml. s. 5391, præmis 11) har Domstolen således i henseende til artikel 77, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 fastslået, at der inden for rammerne af det vide begreb familieydelser må sondres mellem børnetilskud og andre familieydelser (som f.eks. ydelser for skolesøgende børn).

den medlemsstat (Tyskland), hvori der principielt består en ret til ydelser for sagsøgerne, udbetales der en efterladtepension, som alt efter det pågældende tidspunkt og omstændighederne suppleres med »Kinderzuschuß«[9] eller »Kindergeld«[10]. »Kinderzuschuß« udgør en integrerende del af »pension til børn, der har mistet begge forældre eller en af dem« (jf. artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71), hvorimod »Kindergeld« ikke udgør en del af en sådan pension, men er omfattet af begrebet »børnetilskud« [i henhold til forordningens artikel 78, stk. 1, sammenholdt med artikel 1, litra u), nr. ii)]. Hertil kommer, at »Kinderzuschuß« som en del af efterladtepensionen udbetales af en forsikringsinstitution, her LVA Schwaben, hvorimod »Kindergeld« udbetales af Bundesanstalt für Arbeit. I den sag, hvori den forelæggende retsinstans har forelagt Domstolen nærværende spørgsmål, er det dog ikke klart, hvilke former for supplerende ydelser (»Kinderzuschuß« eller »Kindergeld«) der skal udbetales til børn, der har mistet en af deres forældre, som sagsøgerne, hvis far afgik ved døden før den 1. januar 1984. Det synes at fremgå af sagsøgernes indlæg og af indlægget fra LVA Schwaben[11], at sagsøgerne ville have krav på »Kindergeld«. Kommissionen har heroverfor anført, at selv om »Kinderzuschuß« til efterladte børn med virkning fra den 1. januar 1984 er blevet erstattet af »Kindergeld«, finder denne ordning hverken anvendelse på børn, der kun har mistet en af deres forældre, eller på pensionsmodtagere, der allerede før den 1. januar 1984 havde ret til »Kinderzuschuß«. Også den forelæggende retsinstans er af denne opfattelse[12], hvilket er årsagen til, at retten i det første præjudicielle spørgsmål henviser til »den« tyske institution, nærmere bestemt LVA Schwaben (dvs. den under den nævnte forudsætning eneste kompetente institution).

7. Det er den nævnte forskel mellem italiensk og tysk lovgivning, som ligger til grund for den forelæggende retsinstans' tvivl med hensyn til beregningen af »Gravina«-tillægget.

I de tilfælde, hvor Domstolen indtil nu har skullet tage stilling til dette tillæg, har der altid været tale om at sammenholde ydelser af samme art. I dommene i sagerne Gravina, D'Amario og Ventura, jf. ovenfor, blev det som *efterladtepension* i bopælsmedlemsstaten (Italien) udbetalte ydelsesbeløb sammenholdt med det efterladtepensionsbeløb, som det pågældende barn ville have haft krav på efter lovgivningen i den anden medlemsstat (Tyskland). I dommen i Athanasopoulos-sagen, jf. ovenfor, var der spørgsmål om at sammenholde de *børnetilskud*, der efter lovgivningen i de pågældende to medlemsstater også blev udbetalt til efterladte børn.

Hvad derimod angår nærværende sag er der — i hvert fald efter den fortolkning af tysk lovgivning, som den forelæggende retsinstans vil lægge til grund — ved beregningen af »Gravina«-tillægget tale om at sammenholde ydelser af forskellig art, nærmere be-

9 — Jf. § 1269 i Reichsversicherungsordnung (lov om social sikring — RVO).

10 — Jf. § 1 ff. i BKGG.

11 — I sit skriftlige indlæg har LVA Schwaben anført, at spørgsmålet om, hvorvidt Bundesanstalt für Arbeit skal udrede Kindergeld for sagsøgerne som supplement til de i Italien udbetalte børnetilskud, afhænger af, om bopælsvilkåret i henhold til BKGG kan gøres gældende over for en afdød vandrende arbejdstagers ydelsesberettigede pårørende. I dommen i Athanasopoulos-sagen, der siden er blevet afsagt (jf. ovenfor note 5), har Domstolen imidlertid klart fastslået, at der skal udbetales tillægsydelser, også selv om lovgivningen i den pågældende medlemsstat som forudsætning for en udbetaling af børnetilskud stiller krav om, at den ydelsesberettigede eller dennes børn skal være bosat i medlemsstaten.

12 — Den forelæggende retsinstans mener således, at der ikke i det foreliggende tilfælde efter § 8, stk. 1, i BKGG består noget krav på Kindergeld.

stemt, for så vidt angår Italien, en efterladtepension og et familietillæg (som er et børnetilskud i den i artikel 78, stk 1, i forordning nr. 1408/71 forudsatte betydning) og, for så vidt angår Tyskland, en efterladtepension, som inkluderer »Kinderzuschuß«. Den forelæggende retsinstans ønsker herved oplyst, hvorvidt der ved beregningen af »Gravina«-tillægget skal tages hensyn til de børnetilskud (konkret »assegni familiari«), som den italienske institution har udbetalt til sagsøgerne, selv om sagsøgerne efter tysk lovgivning — i hvert fald efter den forelæggende retsinstans' opfattelse — kun har krav på en efterladtepension (fra LVA Schwaben), der *inkluderer* »Kinderzuschuß« — men ikke på »Kindergeld« (fra en anden tysk institution).

8. Jeg er enig med den forelæggende retsinstans, LVA Schwaben og Kommissionen i, at der ved beregningen af »Gravina«-tillægget til efterladte børn skal tages hensyn til *samtlige* de ydelser, som rent faktisk udbetales i bopælsmedlemsstaten, for så vidt disse ydelser er ydelser som omhandlet i artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 — hvilket er ubestridt i sagen (jf. ovenfor punkt 5) — og de er bestemt til at bidrage til efterladte børns underhold. Rigtigheden heraf støttes af ordene »ydelser til sådanne børn« (dvs. til børn, »der har mistet begge forældre eller en af dem«) i artikel 78, stk. 2, hvoraf det fremgår, at det er ydelsens formål (og ikke så meget dens art eller benævnelse), der er afgørende, jf. endvidere den i artikel 78, stk. 1, angivne vide definition af, hvad der skal forstås ved »ydelser«. Størrelsen af tillægget må følgelig fastsættes ved at sammenholde samtlige de ydelser bestemt til at bidrage til det pågældende efterladte barns underhold, som rent faktisk udbetales i bopælsmedlemsstaten, med samtlige de ydelser bestemt til at bidrage til barnets underhold, som dette har ret til i den anden medlemsstat.

Min opfattelse er herefter den, at der ved den nævnte sammenligning skal tages hensyn til det samlede ydelsesbeløb i de to medlemsstater. En anden løsning, hvorved samtlige ydelser i de to medlemsstater til efterladte børn ikke sammenholdes på grundlag af de samlede ydelsesbeløb, men særskilt for ydelser, der er af samme art (hvilket ville udelukke en inddragelse af ydelser, der oppebæres i bopælsmedlemsstaten, men som ikke har noget sidestykke i den anden medlemsstat), ville da også efter min opfattelse være uforenelig med formålet med dommen i Gravina-sagen, jf. ovenfor. Ifølge denne dom kan et efterladt barn ikke *fortabe* retten til højere ydelser efter lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvori det er bosat, men barnet kan heller ikke *stille krav om flere rettigheder* end dem, som tilkommer det efter lovgivningen i denne anden medlemsstat på lige fod med efterladte børn, der er bosat i denne. Dette forudsætter, at institutionen i den anden medlemsstat (eller institutionerne, såfremt der er flere kompetente institutioner) i de ydelser, som den (de) skal udbetale, kan fratrække et beløb svarende til det samlede ydelsesbeløb, der allerede i bopælsmedlemsstaten udbetales med henblik på at bidrage til det pågældende barns underhold, hvorved arten eller benævnelsen af ydelserne i de to medlemsstater er uden betydning, ligesom det er

uden betydning, hvilken institution (eller hvilke institutioner) der udbetaler ydelserne i de to medlemsstater (idet jeg selvsagt hele tiden forudsætter, at der er tale om ydelser, som er omfattet af definitionen i artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71).

9. Det er med rette, at Kommissionen har gjort gældende, at da ordningerne vedrørende bistand til efterladte børn er meget forskellige i de forskellige medlemsstater, ville det ikke være muligt at tilgodese de hensyn, som der ved dommen i Gravina-sagen, jf. ovenfor, er blevet lagt vægt på, såfremt man særskilt sammenholdt ydelser af samme art. Det fremgår af den redegørelse for de nationale ordninger, som Kommissionen har fremlagt, at der i visse medlemsstater udelukkende udbetales børnetilskud, som for efterladte børns vedkommende suppleres med tillæg, hvorimod der i andre medlemsstater udbetales pension til sådanne børn, med eller uden supplement i form af børnetilskud. Indskrænkede man sig til at sammenholde ydelser af samme art, ville dette føre til vilkårlige resultater. Det ydelsesbeløb, som det efterladte barn eller den person, som forsørger det, ville modtage, ville i så fald afhænge af det nærmere indhold af ordningerne vedrørende bistand til efterladte børn i de pågældende medlemsstater. Det ville kun være i det omfang, at ydelserne i de pågældende medlemsstater kunne sidestilles, at der ville blive taget hensyn til dem. En sådan ordning ville føre til ubegrundede forskelle, idet et efterladt barn ville modtage snart mere, snart mindre, end det beløb, som det ville have ret til i den pågældende anden medlemsstat i forhold til bopælsmedlemsstaten, såfremt det var bosat i denne. Den eneste beregningsmetode, hvorved sådanne forskelle undgås, er den, hvorefter der samlet foretages en sammenligning af samtlige ydelser efter artikel 78, stk. 1, der i de pågældende medlemsstater er bestemt til at bidrage til efterladte børns underhold.

10. Endelig vil jeg kort undersøge, om dommen i Laumann-sagen, jf. ovenfor (note 7), kan have betydning for nærværende sag. Ifølge denne dom er børnetilskud kendetegnet ved, at de direkte og udelukkende tilkommer arbejdstageren selv, hvorimod ydelser i form af rente (eller pension) til et efterladt barn udelukkende tilkommer barnet selv (præmis 7). For Domstolen er denne forskel med hensyn til, hvem der er den ydelsesberettigede, af betydning for fortolkningen af antikumulationsreglen i artikel 79, stk. 3, i forordning nr. 1408/71. Reglen heri om, at retten til ydelser stilles i bero, som har til formål at undgå »dobbeltydelser«, gælder således ifølge Domstolen kun ydelser af samme art, og dette forudsætter, at der er tale om én og samme ydelsesberettiget. Nærmere bestemt ville det

»stride mod målet med de fællesskabsretlige regler om forbud mod dobbeltydelser inden for social sikring, hvis omfanget af en ydelse til en ydelsesberettiget kan formindskes ved, at en anden ydelsesberettiget oppebærer en ydelse« (præmis 8).

Må man også i denne sag lægge vægt på den nævnte sondring med hensyn til, hvem der er den ydelsesberettigede, dvs. på, at den ydelsesberettigede for ydelser i form af efterladtepension til børn er det efterladte barn selv, hvorimod børnetilskud udbetales til den person, der forsørger barnet (her Doriguzzi's enke), og kan man nærmere bestemt på dette grundlag fremføre et argument mod den ovenfor nævnte globale beregningsmetode? Svaret er efter min mening nej. Jeg er således enig med Kommissionen

i, at udgangspunktet for antikumulationsreglen i artikel 79, stk. 3, og retspraksis herom er et ganske andet. Mens formålet med antikumulationsreglen i artikel 79, stk. 3, er at undgå *»dobbeltydelser«*, er formålet med »Gravina«-tillægget at sikre de ydelsesberettigede en *fuldstændig* ydelse på grundlag af det højeste ydelsesbeløb. Når henses til disse forskellige målsætninger, kan sondringen i dommen i Laumann-sagen, jf. ovenfor, med hensyn til, hvem der er den ydelsesberettigede, ikke være udtryk for et relevant fortilfælde for så vidt angår spørgsmålet om beregningen af »Gravina«-tillægget til efterladte børn. Grundlæggende set går det ræsonnement, der ligger til grund for dommen i Laumann-sagen, i øvrigt i samme retning som det, jeg her har gjort mig til talsmand for, idet der i begge tilfælde er tale om at ville sikre de ydelsesberettigede alle de rettigheder, som de har erhvervet, hverken mere eller mindre.

Forslag til afgørelse

11. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå, at Domstolen besvarer de præjudicielle spørgsmål således:

»Artikel 78, stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 skal fortolkes således, at der ved beregningen af den tillægsydelse, der skal udbetales, når det faktisk oppebårne ydelsesbeløb i bopælsmedlemsstaten er lavere end det ydelsesbeløb, som det pågældende barn, der har mistet en eller begge forældre, har ret til efter lovgivningen i en anden medlemsstat, skal tages hensyn til det samlede beløb, som alle ydelser bestemt til efterladte børn i de pågældende medlemsstater repræsenterer — uanset ydelsernes art, deres benævnelse og den ydelsesberettigede, og uanset, om ydelserne udbetales af en eller flere institutioner — for så vidt der er tale om ydelser, som er omfattet af definitionen i artikel 78, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1408/71.«